

органу, який, згідно із ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію», складають центральні органи управління поліцією та територіальні органи поліції.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.11.2019).
2. Салманова О. Ю. Правові акти в управлінській діяльності Національної поліції України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 455 с.
3. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12> (дата звернення: 03.11.2019).

*Хмельник Ігор Сергійович,
курсант Навчально-наукового
інституту № 3 Національної
академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: ДЕЯКІ СУТНІСНІ АСПЕКТИ

Верховенство права – це фундаментальний правовий принцип і правова доктрина, яка передбачає, що жодна людина не є вище закону, що ніхто не може бути покараним державою, крім як за порушення закону, і що ніхто не може бути засудженим за порушення закону іншим чином, ніж у порядку, встановленому законом. Верховенство права різко контрастує з ідеєю, що правитель, законодавець може бути вище закону, що було особливістю римського права, радянського права, нацистського права та деяких інших правових систем. Існує консенсус щодо стрижневих елементів поняття «The Rule of Law (правовладдя)». Такими стрижневими елементами є:

- 1) законність – включно з прозорою, підзвітною та демократичною процедурою запровадження приписів права;
- 2) юридична визначеність;
- 3) заборона свавілля;
- 4) доступ до правосуддя в незалежних і безсторонніх судах – включно з судовим контролем щодо адміністративних актів;
- 5) поважання людських прав;
- 6) недискримінація та рівність перед законом [1, с. 8].

В Україні принцип верховенства права закріплений у ч. 1 ст. 8 Конституції України. Саме термін «верховенство права» використовується з XVII ст., хоча сама концепція значно старіша. Наприклад, грецький філософ Арістотель стверджував, що «закон повинен правити».

Відповідно до підходів Венеціанської комісії («За демократію через право») виокремлюють такі складові верховенства права:

– доступ до закону (положення закону повинні бути зрозумілими, ясними та передбачуваними);

– вирішення питань про юридичні права повинно, як правило, здійснюватися на підставі закону, а не за розсудом;

– рівність перед законом;

– влада повинна реалізовуватися відповідно до закону, справедливо та розумно;

– права людини повинні бути захищені;

– повинні бути наявні засоби для врегулювання спорів без невинуватих витрат та відстрочок;

– наявність справедливого суду;

– держава повинна дотримуватися своїх зобов'язань у рамках як міжнародного, так і національного права.

У контексті реалізації прав особи верховенство права є необхідним для відповідності певного державного утворення наявним демократичним стандартам. Дія принципу верховенства права має на меті встановлення певних меж діяльності держави в ім'я захисту прав людини, викорінення будь-якого свавілля. Власне, основоположні права та свободи людини визначають зміст і спрямованість розуміння верховенства права як доктрини, принципу та ідеалу [2, с. 32]. Можна виділити дві основні концепції верховенства права: формальне, або «тонке», та змістове, або субстанціональне, визначення верховенства права. Формальне визначення верховенства права не робить судження про «справедливість» самого закону, а визначає конкретні процедурні атрибути, які повинна мати правова система, щоб бути згідно з принципом верховенства права. Змістові концепції верховенства права виходять за межі цього і включають деякі суттєві права, які, як стверджують ці концепції, ґрунтуються або впливають з самого верховенства права.

Список використаних джерел

1. Головатий С. Верховенство права : у 3-х кн. Київ : Фенікс, 2006. LXIV ; 1747 с. (бібліографія ; додаток : глосарій ; рез. англ.). Книга 1. Верховенство права : від ідеї – до доктрини. xxxiii–xlii ; С. 61–624.

2. Таманага Б. Верховенство права: історія, політика, теорія / Перекл. з англ. А. Іщенко. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 208 с.